

BBA-001-014408

Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) (CBCS) (WEF-2016) Examination

June-July - 2021

Sanskrit

(Vedang : Nirukta Adhyay-7)

(New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 014408

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના / Instructions :

- (૧) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ પાંચ પ્રશ્નો છે.
- (1) There are five questions in this question paper.
- (૨) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.
- (2) Each question carries equal marks.
- (૩) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.
- (3) Figures on right indicate total marks.

- ૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. ૭
- 1 (a) Explain any two of the following with reference to the context. 7
- (૧) યત્કામઃ ઋષિઃ યસ્યાં દેવતાયાં આર્થપત્યં ઇચ્છન્ સ્તુતિં પ્રયુઙ્ક્તે તદૈવતઃ
સ મન્ત્રો ભવતિ ।
 - (૨) તાઃ ત્રિવિધાઃ ઋચઃ । પરોક્ષકૃતાઃ પ્રત્યક્ષકૃતાઃ આધ્યાત્મિક્યશ્ચ ।
 - (૩) એવમ્ ઉચ્યાવચૈઃ અભિપ્રાયૈઃ ઋષીણાં મન્ત્રદૃષ્ટયઃ ભવન્તિ ।
 - (૪) ઇતિ ઇમાઃ દેવતાઃ અનુક્રાન્તાઃ । સૂક્તભાજઃ ઇવિર્ભાજઃ । વાગ્ભાજશ્ચ
ભૂયિષ્ઠાઃ । કાશ્ચિત્ નિપાતભાજઃ ।

- (अ) नीचेनाभांथी कोर्षपणु बे श्लोकोनो आवश्यक सभजूती साथे अनुवाद करो : ७
- (b) Translate with necessary Explanation on any two of the following verses : 7

- (१) अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनीयं मतं यथा ।
शास्त्रानुपूर्वं तद् विद्याद् यथोक्तं लोकवेदयोः ।
- (२) स्वरतः कालतः स्थानात् प्रयत्नाऽनुप्रदानतः ।
इति वर्णविदः प्राहुः निपुणं तन्निबोधत ॥
- (३) मन्त्रो हीनः स्वरतो वर्णतो वा
मिथ्या प्रयुक्तो न तमर्थमाह ।
स वाग्वज्रो यजमानं हिनस्ति
यथेन्द्र शत्रुः स्वरतोऽपराधात् ॥
- (४) अज्ञानान्धस्य लोकस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै पाणिनये नमः ॥

- २ (अ) नीचेनाभांथी कोर्षपणु बे शब्दोना निर्वचन यास्क अनुसार आपो : ७
- 2 (a) Give according to yaska the etymology of any two the following words : 7

- (१) अग्निः
(२) जगती
(३) जातवेदस्
(४) रत्नधातमम्

- (अ) नीचेनाभांथी कोर्षपणु बे छंदोनां लक्षण आपी तेभना अंधारणु सोदाहरणु सभज्ञापो : ७
- (b) Define any two metres of the following and explain their structure with illustration : 7

- (१) मन्दाक्रान्ता
(२) हरिणी
(३) शशिकला
(४) वियोगिनी

- ૩ દેવતાઓની સંખ્યા અને આકાર વિશે યાસ્કના વિચારો જણાવો. ૧૪
- ૩ Describe the thoughts of યાસ્ક about દેવતાનામ્ સંખ્યા આકારશ્ચઃ 14
- અથવા / OR**
- ૩ પાણિનીય શિક્ષામાં દર્શાવેલા ઉત્તમ પાઠક અને અધમ પાઠકનાં લક્ષણો જણાવો. ૧૪
- ૩ Describe the ઉત્તમપાઠક લક્ષણાનિ एवं અધમ પાઠક લક્ષણાનિ 14
according to પાણિનીય શિક્ષાઃ
- ૪ આર્યા છંદને સમજાવી તેના પ્રકારો વિશે માહિતી આપો. ૧૪
- 4 Explain આર્યા metre and give detail about its type. 14
- અથવા / OR**
- ૪ 'અધ્વા પ્રત્યય'ની સવિસ્તર સમજૂતી આપો : ૧૪
- 4 Explain in detail 'અધ્વા પ્રત્યય' 14
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. ૧૪
- 5 Write short notes on any two of the following. 14
- (૧) તત્કો વૈશ્વાનરઃ ।
- (૨) પાણિનીય શિક્ષામાં વર્ણિત વેદ-વેદાંગો અને તેમના અધ્યયનનું ફળ
- (2) વેદ વેદાંગાનિ according to પાણિનીય શિક્ષા and conclusion of its study.
- (3) દણ્ડકઃ ।
- (4) નષ્ટપ્રત્યયઃ ।